JAN KLECANDA:

MALOMĚSTSKÝ APOŠTOL.

KUS HISTORIE Z MALÉHO MĚSTEČKA.

"A vidíte, v tom je nebezpečí! Dnes nebo zítra může nám ta půda pod nohama se ztratit! Považte, kdyby nám zase přišel takový rok, jako byl osmačtyřicátý. Dovedeme se my postaviti, jako přikladně Maďaři! Dnes o tom noviny píšou, že může přijíti chvíle, kdy odepřeme vládě daně. Smíme se my toho u nás odvážiti, co v Uhrách je možno? Pošlou nám na krk exekuce, pod nohama nám půdu rozprodají a jsme hotovi."

"Rozprodali by, kdyby jen bylo kupců. Ale kdo by kupoval?"

"Sachslů a Krausů se najde všude dost a ti za babku všecko skoupí. A tak budeme vyvlastněni a staneme se pak teprve národem žebráků!"

"Mluv tedy, co dělat?" vybízel purkmistr syna. "Vždyť ani jsme netušili, že jsme v tom tak špatně."

"Jak pak netušili?" zvolal velebníček. "Dlouho-li tomu, co jsme si o tom povídali, že půl úrody, co kolem Letňan vidíme, patří těm dvěma? A ve městečku? Polovina sousedů u nich visí na kříde!"

"Pravda svatá! A my to tak nechali vzrůst a o nic se nestarali!"

"Hřích to je, smrtelný hřích od nás, sousedé, a budeme za to jednou pánu bohu odpovídati, že jsme to tak nechali. Vy — hlava města, já — duchovní rádce, a tuhle páni učitelé — tolik zdravých očí a nic ne vidět!"

"Teď je pozdě naříkat, ale na nápravu posud pozdě není," řekl Václav. "Především dlužno naše lidi vyprostiti z rukou těch pijavic a k tomu právě potřebujeme záložnu. Opatřit laciný kapitál — —"

"Laciný kapitál — kde ho ale vezmeme? Záložna — ale kdo tam bude ukládat?"

"My všichni! I ti, kdož dnes jsou zadluženi. Pomalu naučíme lid šetřiti a tím bude na polovic vyhráno. A potřebný kapitál pro záložnu seženeme. Velebný pán sám udělá pěkný začátek."

"Nu, mnoho toho není," s těžkým srdcem ozval se farář. "Však znáte zdejší faru. Ale nějakou tu tisícovku, co mám ve městě ve spořitelně, rád do toho vložím."

"Tu vidíte a po vás přihlásí se tuhle tatínek!" rychle kul železo za horka Václav.

"Co na hotovosti mám uloženo, rád do toho vložím. Však je to teď naší povinností, abychom napravili, co zmeškáno. A když ty proti tomu nic nenamítáš — —"

"Není co namítati! Peníze budou v záložně bezpečny; budeme přece jimi my sami hospodařiti!"

"A tak tedy s pomocí boží do toho," rozradostnil se farář. "Bude to první krok k ozdravení hospodářských poměrů našich. — Svoláme tedy schůzi co nejdříve."

"Na neděli! Do té doby ještě vyřídíme vše, co nutno vyříditi. O tom se již zítra dohodneme," odvětil Václav. — —

A druhého dne po celém městečku jako po trubách šla zvěst, že Letňany dostanou záložnu, a bylo z toho ovšem nemalé vzrušení.

"Slyšel jsi už?" vrazil Kraus k Sachslovi celý vyděšen. "Už je to tady. Rozesílají z Besedy pozvání na neděli."

"Nu, a co se ty toho lekáš!" pohrdavě optal se Sachsl. "Nebo řekl jsem ti, že nás to co nejdříve čeká! Ale nic ty se neboj! Když si chtějí hráti na bankéře, ať si hrají! Ať si spálí tacle, přijdou k nám všichni se dlužit! Pamatuj si, že je dvacet různých cest, kterými můžou jíti, a z těch devatenáct vede k bankrotu. Stojí snad někde psáno, že právě oni musí jíti tou dvacátou cestou!"

"Mluvíš v hádankách," řekl Kraus.

"Dám ti to tedy po lopatě! Buď uzavřeno penize a pak budou dříve hotoví, než zašnou. Nebo je uzavřou a rozpůjdí je lehkomyslně a budou zase hotoví. A čím více uzavřou, tím větší pak bude krach, neboť kdo se z nich dostane v záložně ke žlabu, bude žrát, až to záložnu vyjedí!"

"Jen abys dobře prorokoval!"

"Prorokoval už někdy Sachsl špatně?" udeřil se žid v prsa. "Pamatuj si: za pár let budeme kupovat lacino! Půl Letňan bude našich!"

Překonán rozšafností svého souvěrce a potěšen krásnou vyhlídkou do budoucnosti, vrátil se Kraus ku svým.

V neděli na to bylo zase v Letňanech živo, neboť záložna měla ještě větší přitažlivost než před nedávnem Beseda. Jako bleskem rozletěla se okolím zpráva o srážce Vávrové se Sachslem a poněvadž letňanská fama byla zrovna tak povídavá, jako kdekoliv jinde ve světě, rostly pověsti od úst k ústům. Že pak nebylo ovšem, aby tam několik sousedů nebylo v stísněných poměrech, přišlo do Letňan dost lidí, již si od záložny slibovali spásu. A bylo dost lehkověrných, již myslili, že se jim dostane pomoci hned, jakmile jen se přihlásí.

Sachsl a Kraus konali svým v čas všecko, co se jim zdálo býti povinností; strašili lidi soudem, jaký v krátké době podlehl několik záložen, a kde nepomohl ani posměch a podezřívání, tam sahali k násilí, totiž k poplašení.

"Chtějí si hrát na bankéře a velké pány, a my k tomu máme dáti svou kůži. To vám je smutil, ale já vám nedovolím." Když se vám do toho chce, jděte si, ale to vám předem pravím, že člověk, který má uloženo v záložně, nepotřebuje peněz ode mně a také jich nedostane!"

Jiným zejména Sachsl zcela otevřené pohrozil vypovězením a zažalováním všech dlužných obnosů, připletou-li se také do té záložny, která nemůže ani šťastně skončiti, poněvadž takového něco se pro malé městečko, kde jakživo nic podobného nebylo, ani nehodí.

Lidé bázlivější nebo již příliš hluboko zapadlí, dali se ovšem odstrašiti a nešli nikam, ale jiní postavili si hlavy a šli buď hodně okázale, nebo se do Letňan takřka vplížili pěšinkami přes humna, aby se vyhnuli ďbazilišťím očím Sachsla. Sám lhotecký představený Vávra, narazil si čepici do týla a s odhodláním na nejhorší do schůze se vypravil.

A tak tedy v stanovenou hodinu bylo v Besedě zase tak namačkáno, jako při ustavující valné hromadě a napjetí mezi shromážděním veliké. Leč dnes živou mocí nemohli přátelé naši většinu přítomných přimětí k posezení; každý—až na některé již pokročilejší — tlačil se co možno nejblíže ke dveřím, žmolil v ruce čepici, aby v případu "nebezpečí" mohl se ihned spasiti útěkem, a k podepsání listiny přítomných nedal se pohnouti ani velebným pánem, jenž přece jinak požíval důvěry neobmezené.

"Jen nic nepodpisovat! Jen se do ničeho nepleést!" to bylo v Letňanech a okolí heslem, o jehož rozšíření se ani Kraus a Sachsl přičiniti nemusili, neboť tak plně odpovídalo povaze našeho lidu, jenž v podobných případech vždycky nejraději stranou se staví a čeká, až jak to dopadne a nenaplní-li snad jiní.

Poněvadž šlo jen o záložnu a ještě k tomu v tichých Letňanech, neuznali u okresu ani za nutné poslati tam svého úředníka ke schůzi. Purkmistr Jarolímek, jemuž tentokráte svěřen byl úkol zastávati úřad zeměpanského komisaře, cítil se dvojnásob poctěna a proto také velice slavnostně přistoupil k zahájení schůze, když bylo již patrno, že více posluchačstva se nesejde a také do hesadní místnosti nevejde.

"Přátelé drazí," počal starý Jarolímek, potřepav důkladně zvonečkem, jenž mu byl pomalu již dražší, než onen starostenský na radnici, a oznámil, že dnes jest zde na místě "císařského a královského pana komisaru."

"Poslední léta na náš kraj těžce dotíhá nouze. Na nás na všecky, na měšťáky i na sedláky. — Jednou sucho, podruhé zas mokro a tak vždycky něco. Děláme se, plahočíme se, staráme se, a když se rok s rokem sejde — konec konců kde nic, tu nic. Nejhůř je tu o sedláky, pravda! Ale když vám potluče, my to také cítíme, protože, když nemá sedlák, nemá nikdo!"

Radostný šum souhlasu ozýval se na všech stranách. Sedláčkové žmolili čepice, šmrchali se lokty a mrkali na sebe jak on to ten pulmistr "béře do výšky". Jarolímek, jemuž stál pot na čele, poněvadž stálo ho těch několik slov, jež dosti pracně byl ze sebe vypravil, mnoho duševního namáhání, sebral zatím zase další myšlenky z papíru, jejž měl před sebou na stolku a pokračoval:

"Myslím, že je nás málo, kteří bychom si byli za poslední léta něco uložili — —"

"A ba že málo! — Já ne! — Já také ne!" ozývalo se kolem ze shromáždění, jež počínalo se již rozehřívati.

"Za to však mnozí z nás musili šáhnouti k úsporám, a ještě dobře, když jaké byly," pokračoval purkmistr. "Ale někdy se stává, že je potřeba a není k čemu sáhnout — —"

"To je to!" zvolal někdo ze shromáždění, a hned zase rojily se šeptem i nahlas poznámky.

Starý Jarolímek přejel si rukou spocené čelo. Cítil, že je se svou výmluvností v koncích, neboť projevy souhlasu a všechen ten šum v sále, kde počínalo býti nesnesitelné horko, přivádělo ho do rozpaků. Na štěstí měl na papíře velikými písmenami napsáno, o čem mluviti. Jiný mu to den před schůzí Václav, jenž mu tu byl nabídl na papír jen tak postup myšlenek. Starý proseděl nad tím papírem několik hodin, všecko pěkně si to v hlavě "sestavil", ale teď pojednou jakoby mu byl hlavu zabednil: tam to bylo, ale ven ne a ne!

Konečně kmitla mu hlavou spasná myšlenka: chopil se papíru, a jak to měl napsáno, tak vše přečetl s větším nebo menším důrazem, jak právě které slovo bylo jednou neb vícekráte podškrtnuto nebo několika vykřičníky opatřeno. Posluchači ovšem netušili, že co Jarolímek čte, jsou vlastně jakési nadpisy kapitol, jež v řeči své měl rozvésti, ale že hodně křičel, líbilo se jim to, a když skončiv, položil papír na stůl, propukli na znamení vždy ochotného Kubíka v potlesk.

Když potlesk a volání skončilo, bylo zase na purkmistru, aby něco promluvil, leč on byl se zatím již trochu sebral. "A tak jsme si tedy s těmi pány tadyhle řekli," obrátil se k shromáždění, ukazuje na stůl, kolem něhož skupeni byli nejbližší přátelé, "že bychom si mohli zříditi záložnu, v které bychom si, když je zle, pěkně navzájem vypomáhali. Tak se tedy vyslovte vy, přátelé, co vy si o té celé věci myslíte!"

Nastalo všeobecné ticho. Sousedé rozpačitě pohlíželi před sebe, vyhýbajíce se druh druha pohledu, jakoby se každý bál, že bude právě on zavolán, aby k té otázce starostově odpověděl. Ostatně — jaké pak myšlenky? To každý věděl, že bude tuze výborná věc, když bude v nouzi kam se obrátit o pomoc, ale ovšem mluvit o tom, a k tomu ještě před tolika lidmi, to bylo těžko.

Pomalu ozývalo se na všech stranách šuškání a polohlasité mluvení, tu i tam výkřiky, hubování na kontribuci i na židy, ale k slovu nehlásil se nikdo, ani když purkmistr, zazvoniv, znovu shromážděné k slovu vyzýval.

"No, miláčkové, takhle to nejde," ozval se konečně pan farář, povstav od stolu. "Slyšet je, že máte všichni dost rozumů, ale necháváte si je pro sebe nebo nejvýš ještě pro toho, kdo stojí vedle vás! Ale my musíme ty rozumy dát pěkně dohromady, aby z toho něco rozumnéhoošlo. Nic se nestyďchejte a kdo si co myslí, jen s tím ven! Však jsme tu mezi sebou a porozumíme si!"

Znovu šuškání, rozpačité pohledy a vybízení některých sousedů, o nichž bylo známo, že jsou "řeční", ale nikomu se nechtělo.

"Eh co, sakra!" ozval se konečně Vávra z Letňanské Lhoty a předstoupiv trochu blíže, rozkročil se, jakoby chtěl se řádně opřít, aby nepadl. "Však snad dovedeme také trochu kubu otevřít, sousedé, když tu jde o nás! Ale jaké pak rozumy od nás, klompých, sedlských lidí? My víme, že je zle a cítíme to na svých dlaních i kapsách, ale vy, páni, musíte vědět, co dělat, aby bylo lépe. My vám to nepovíme — —"

"Tak, tak; dobře mluvíš! My ne!" ozývalo se zevšad.

"A jen jedno povím," pokračoval Vávra, podnícen tím voláním. "Aby vám to pánbůh požehnal, co pro nás počínáte! Bude to moc dobrá věc. Dávno už mělo u nás být a bylo by nám všem lépe. Ale zcela žádná pomoc, lepší je pomoc pozdní. Snad se s pomocí boží dá ještě všecko zas napraviti!"

"A ba! Zle je, zle!" vzkřikl kdosi.

"A nejhůř je s těmi pijavicemi!" dodal jiný.

"Tak, tak! Však on to Vávra také dobře ví!"

(Pokračování.)

Dr. F. H. Kučera

Český lékař a ranhojič

VE VERDIGRE, NEB.

V každé době a do okolí jede na zavolání. 39tf

Farmerský telefon v úřadovně.

Jest hotov posloužiti krajanům!

Čistě zařízený a hojně zásobený obchod

GROCERNÍ A ŘEZNICKÝ

—vlastní—

FRANK KUNCL,

číslo 1622 So. 20th St., Omaha, Neb.

Krajané v okolí tomto bydlící obdrží zde vždy všeho druhu znamenité maso, uzenářské výrobky, dobrou grocerii, nakládané nevce a každodenně čerstvou zeleninu. 24-tf

Moderně zařízený a největší

řeznický a uzenářský závod

vlastní nejstarší řezník,

V. F. KUNCL,

č. 1244 So. 13th St., Omaha.

Má na skladě vždy velké zásoby čerstvého různého masa, jakož i znamenitých domácích uzenářských výrobků. Ceny levnější nežli kdekoliv jinde. Zboží možno objednati telefonem: Douglas 1199. 28-tf

Předplatte se na "Pokrok," jen $1.00 ročně.

AK-SAR-BEN

- karnevaly a pouliční průvody -

V OMAZE

ve dnech 28. září až do 8. října 1910

Velký a veselý karneval každodenně.

V úterý, dne 4. října, večer.	Ve středu, dne 5. října, večer.	Ve čtvrtek, dne 6. října, odpol.	V pátek, dne 7. října, večer.
KARNEVALOVÝ OHŇOSTROJ.	ELEKTRICKÝ PRŮVOD.	VOJENSKÝ PRŮVOD.	KORUNOVAČNÍ PLES.

Velké vojenské manevry spolkového vojska každodenně.

Snížené jízdné na všech dráhách.

Dopřejte si dobré časy sami, najdete dosti pomocníků.

SEVERO-NĚMECKÝ LLOYD

Pravidelná poštovní a paroplavební doprava

z Baltimore do Brémen

přímo po nových dvoušroubových poštovních parnicích od 7,500 do 10,000 tun snosnosti:

Rhein, Main, Neckar, Cassell, Breslau,

Koeln, Hannover, Frankfurt, Brandenburg, Chemnitz.

II. kajuta z Baltimore do Brémen od $55.00 nahoru.

Tyto parníky mají pouze jednu třídu kajutní, která označena jest jako II. kajuta.

Výše jmenované parníky jsou výhradně nové, výtečně zbudované a saloony zařízené, pokoje kajutní na palubě. Elektrické osvětlení ve všech prostorách.

Další zprávy podávají generální jednatelé:

aneb jejich zástupci v zemi.

A. SCHUMACHER & CO., No. 7 S. Gay St., Baltimore, Md.

H. CLAUSENIUS & CO., 95 Dearborne Str. Chicago, Illinois

DOMOV VE WISCONSINU.

1200 Čecho-Slovanů jest nyní usazeno blíže Phillips, v okresu Price, Wisconsin. Pro r. 1910 přidělili jsme 10,000 akrů dobré půdy z našeho **Nová Praha Settlementu** v cenách od Phillips a naléhame asi za $8.00 až $12.00 na hektu 10 roků. Jsme zde již 15 let a vlastníme za nejlepší půdu.

Nečekejte až se stanete oběti nedbalosti v továrně, dílně anebo v salóně: **přijďte ihned.** Farmář jedině jest svým vlastním pánem. Bezplatná jízda z Chicaga neb St. Paul.

Dopište si pro ceníček, mapy a vyobrazení domovů, v našich krajanských osadách.

Bohemian-American Land and Loan Co.

JNO. SCHAUER, zástupce.

Box T. Phillips, Wis.

Nejstarší a nejlepší místo pro schůzku jest

ED. MAURERA RESTAURANT A HOSTINEC.

v čísle 1306 Farnam ulice.

Pravá importovaná piva na čepu. **PLZEŇSKÉ** z Měšťanského pivovaru v Plzni v Čechách. Hobrau Munich Bavaria pivo. Pivo Anheuser-Busch z světoznámé Faust získalo rozsáhlou reputaci.

Kavárna pro dámy nalézá se na druhé podlaze. 40tf

Každým rokem na tisíce nemocných dosahuje ztraceného zdraví včasným použitím Severových léků.

Útrapy pracujících.

Ohlušující rachot strojů, — nebezpečí, jemuž pracující lidé jsou stále vystaveni, — stálá jednotvárnost, — starosti, — to vše má neblahý vliv na nervovou soustavu a podkopává zdraví. Zcela spolehlivým a působivým lékem proti chorobám nervů je

SEVERŮV

NERVOTON

Má blahý, konejšivý a posilující vliv na slabé, podrážděné a vyčerpané nervy, které tíší a sílí. Léčí nervosnost, nespavost, zádumčivost, a přemáhá všeobecnou slabost a tělesnou únavu.

Cena $1.00

Nervoton a všechny Severovy léky obdržíte v lékárnách.

Vždy výslovně žádejte Severovy léky a nebeřte jiných.

Mnoho peněz

by někteří lidé rádi zaplatili, kdyby si mohli pomoci od krutých ledvinových nemocí, svírek se vědí, který lék by měli zkusiti. Na tisíce trpících užívali

Severův Silitel ledvin a jater

a přišli k přesvědčení, že jest to ten pravý a že konečně lék proti různým chorobám ledvin, jater a močového. Použij všem, kdož jej zkusili — pomůže i vám. Cena 50c a $1.00.

Tisíce dopisů

ze všech částí světa nás došlých obsahují přesvědčující důkazy o tom, že nedůtaz, slabou a nedokrvou krev může učiniti silnou, čistou a zdravou užívání se

Severův Krvočistitel.

Může jej užívati každý — muž, žena i dítko a to s nejlepším prospěchem, neboť tvoří bohatou, zdravou krev, osvěžuje a sílí celé tělo. Ukvejte jej a přesvědčíte se o jeho blahodárném vlivu na celé zdraví. Cena $1.00.

Bezplatná porada lékařská každému

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA